

ΑΠΤΕΡΑ

(1) Κύριε υπουργέ Πολιτισμού και Αθλητισμού, κύριοι βουλευτές Χανίων, κυρία Γενική Γραμματέα Πολιτισμού, κύριε περιφερειάρχη Κρήτης, κύριε αντιπεριφερειάρχη Χανίων, κύριε θεματικό αντιπεριφερειάρχη, κύριε Δήμαρχε Χανίων, αγαπητοί συνάδελφοι και συνεργάτες, κυρίες και κύριοι, η σημερινή εκδήλωση αποτελεί ορόσημο όχι μόνο για την περιφερειακή ενότητα Χανίων, αλλά για ολόκληρη την Κρήτη, **(2)** καθώς αποδίδεται στο κοινό ένα αρχαίο θέατρο, αναστηλωμένο με βάση τις επιστημονικές απαιτήσεις και τον ομόλογο προγραμματισμό για μεγάλης εμβέλειας έργα, όπως αυτό που θα δούμε ευθύς αμέσως.

(3) Η αρχαία πόλη της Απτέρας ιδρυμένη τον 8^ο αι. π.Χ., σε στρατηγικής σημασίας ύψωμα, στην είσοδο του φυσικού κόλπου της Σούδας, υπήρξε κατά την αρχαιότητα μία από τις σημαντικότερες πόλεις-κράτη της Κρήτης. Μέσω εκτεταμένων ανασκαφικών και αναστηλωτικών εργασιών έχουν αναδειχθεί **(4)** σημαντικά τμήματα της επιβλητικής οχύρωσης της πόλης καθώς και δημόσια κτήριά της, **(5)** τα οποία διατηρούνται σε μεγάλο ύψος, όπως δύο θολωτές δεξαμενές **(6)**, μνημειώδη λουτρά **(7)**, ναοί, οικίες **(8)** και φυσικά το θέατρο **(9)**.

Ειδικότερα, η ένταξη της ανάδειξης του θεάτρου στο Γ' ΚΠΣ της Περιφέρειας Κρήτης και στη συνέχεια στο ΕΣΠΑ 2007-2013, με χρηματοδότηση 2.440.000 ευρώ, έδωσε τη δυνατότητα να υλοποιηθεί η πλήρης αποκάλυψη του μνημείου, η συντήρηση και η αναστήλωσή του.

(10) Πολλοί άνθρωποι εργάστηκαν με αγάπη και αφοσίωση στο χώρο της αρχαίας πόλης της Απτέρας, συμβάλλοντας με τον πλέον αποφασιστικό και δόκιμο τρόπο στην προστασία και ανάδειξή του. Η αγαπημένη συνάδελφος Βάννα Νινιού-Κινδελή, επίτιμη Προϊσταμένη της ΚΕ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, υλοποίησε αυτή την επιτυχή πορεία, έχοντας για χρόνια συνοδοιπόρο της, τον

αρχιτεχνίτη Γιάννη Μπιτσάκη. Οι υπεύθυνες του έργου αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου της Απτέρας, συνάδελφοι, Αναστασία Τζιγκουνάκη Προϊσταμένη της πρώην ΚΕ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και Κατερίνα Τζανακάκη αρχαιολόγος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων συντόνισαν με αρμόδιο τρόπο τα ζητήματα που αφορούσαν στη διοικητική διαχείριση των ποικίλων πτυχών του έργου.

(11) Το αρχαίο θέατρο που παραδίδεται σήμερα, ευτύχησε να έχει επιβλέποντες όπως τον αρχιτέκτονα Νίκο Χατζιδάκη, με βάση την εγκεκριμένη μελέτη του οποίου πραγματοποιήθηκε η αποκατάστασή του μνημείου, την πολιτικό μηχανικό Ελένη Χατζιδάκη και την αρχαιολόγο Λουκία Φλεβάρη, που αντιμετώπισαν και διευθέτησαν με έγκυρο και έγκαιρο τρόπο πληθώρα τεχνικών και οργανωτικών ζητημάτων. **(12)** Μαζί τους μια μεγάλη ομάδα αρχιτεκτόνων, αρχαιολόγων, συντηρητών, σχεδιαστών και τεχνιτών συνέβαλε καθοριστικά στον κοινό στόχο.

Το βάρος της οικονομικής διαχείρισης του έργου ανέλαβε και έφερε σε πέρας η Μαρία Κουρκουνάκη Λογίστρια της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων με την πολύτιμη βοήθεια της Λογίστριας, Δήμητρας Τσιτσιριδάκη.

Σταθερός αρωγός σε όλη αυτή την προσπάθεια υπήρξε η Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Κρήτης με την Προϊσταμένη Μαρία Κασωτάκη και τα έμπειρα στελέχη της, Μιράντα Παπαδάκη, Ελένη Δεινάκη και Ευαγγελία Φουκαράκη.

Ψυχή όχι μόνο του θεάτρου αλλά ολόκληρου του αρχαιολογικού χώρου της Απτέρας είναι ο φύλακας αρχαιοτήτων Γιώργος Μαστραντωνάκης, χάρη στην αφοσίωση, τη φιλοπονία και την αυταπάρνηση του οποίου, ο χώρος λειτουργεί ανελλιπώς και είναι επισκέψιμος.

(13) Το θεατρικό οικοδόμημα κατασκευάστηκε εξολοκλήρου από τοπικό πωρόλιθο και χωροθετήθηκε κοντά στη νοτιοανατολική είσοδο της πόλης, σε φυσική κοιλότητα του εδάφους με νότιο προσανατολισμό και θέα τα Λευκά όρη.

Η παλαιότερη φάση του χρονολογείται στους ελληνοιστικούς χρόνους (α' μισό του 3ου αι. π.Χ.), ενώ στη Ρωμαϊκή εποχή υπέστη ριζικές μετασκευές, κατά τις οποίες αξιοποιήθηκαν παλαιότερα δομικά στοιχεία.

(14) Στο πέρασμα από το 19^ο στον 20^ο αιώνα, το κοίλο του θεάτρου υπέστη μεγάλη καταστροφή, όταν κατασκευάστηκε ασβεστοκάμιнос στο κέντρο του, υλικό καύσης της οποίας αποτέλεσαν τα εδώλια και τα υπόλοιπα αρχιτεκτονικά μέλη του. Μεταπολεμικά, το θέατρο απογυμνώθηκε περισσότερο, όταν οι λιθόπλινθοί του χρησιμοποιήθηκαν σε υποδομές στο λιμάνι της Σούδας.

Για να γίνει από τη μια πλευρά, σαφές σε αρκετούς από τους παρευρισκομένους εδώ σήμερα, που δεν γνωρίζουν τι απαιτείται για ανάλογα έργα και πόσες δυσκολίες χρειάζεται να αντιμετωπισθούν και να επιλυθούν, ώστε να αποκαλυφθούν τα μνημεία, αλλά και, από την άλλη, για να τις θυμηθούν και εκείνοι που τις συνάντησαν και τις ξεπέρασαν, αξίζει τον κόπο να δούμε ορισμένες εύγλωπτες εικόνες του χώρου του θεάτρου της Απτέρας,

(15) Εικόνες πριν από την ανασκαφή και **(16)** αποκατάστασή του, και εικόνες μετά **(17)**, καθώς πλέον τα μέρη του θεάτρου, **(18)** το κοίλο, η ορχήστρα, **(19)** η σκηνή και οι πάροδοι, **(20)** έχουν ξαναβρεί τη χαμένη στους αιώνες όψη τους.

Εικόνες εύγλωπτες για την ψυχή, την αποφασιστικότητα, την εργασία και το μόχθο, που χρειάζονται από πολλούς ανθρώπους μαζί, για να φέρουν σε πέρας έργα όπως το αρχαίο θέατρο της Απτέρας, που θα μείνουν στην πολιτισμική κληρονομιά της σύγχρονης Ελλάδας· έργα που δικαιώνουν τη ζωή μας.

Δρ Ελένη Παπαδοπούλου
Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων